

Eerste Jaarverslag B.O.R.N. - 1930 - in „Born”, 16 Januari 1931.

Het overzicht dat het eerste jaarverslag van den Bond van Ondernemers in de radiobranche in Nederland over het jaar 1930 biedt, getuigt van veel beroering. Van schokkenden gang – naar buiten : in de groote moeilijkheden, die onze Bond het hoofd te bieden had – en naar binnen : in den bouw der organisatie zelf.

Laat mij daarom mogen beginnen met de werking naar binnen – omdat ik dan vanzelf bij het levensbegin van den Bond moet aanvangen.

24 December 1929 was er een groep mannen, voor het grootste gedeelte steunpilaren van het Comité van Actie tegen den overval, dien Philips op 22 Augustus 1929 jegens de vrije Nederlandsche toestelbouwers had ingezet, in de Kroon te Den Haag bijeen. Daar was de hoofdleiding der Actie, destijds gevormd door de heeren Tasseron, De Bruijn, Spoelstra, van brakel en Van Zuylen. Op die vergadering werden de plannen, om de actie in vasteren, onderlingen vorm te voeren, nader besproken en werd besloten, een eigen Bond der onmiddellijk bij dezen strijd belanghebbenden te formeeren. In het voorlopige Bestuur, daartoe aangewezen, namen o.m. zitting de heeren Crucq, Wallien, Tasseron, De Bruijn en De Vries.

Inmiddels heeft de N.B.R. op 19 December in Amsterdam, met een meerderheid van slechts enkele stemmen, besloten, het hoofd voor den Philipsaanval te buigen en de vrijheid en gelijkheid van alle Nederlandsche Radio-ondernemingen op te offeren. In het kort geding, dat de N.V. Gloeilampenfabriek Radium door mr. C. van Rij te Amsterdam voor den president der Rechtbank aldaar laat aanspannen, beslist deze heer President der Rechtbank op 30 December, dat de bedoelde vergadering onwettig was, en beveelt hij de schorsing der daar genomen besluiten. Juist op dien dag werd te Utrecht in hotel Witjens gehouden de stichtingsvergadering van onze Bond, werd onze naam B.O.R.N. Vastgesteld, een definitief Bestuur gekozen, bestaande uit de heeren J.H. Crucq (voorzitter), J.H. Wallien (secretaris), W.H. Hirschfeld (penningmeester), J.H. de Vries (tweede voorzitter), J.P. Lelie, G. de Raadt, W.H. Tasseron, L. Terwal en J. Vermeulen, terwijl een ontwerp der Statuten in hoofdlijnen werd vastgesteld.

Het nieuwe bestuur trachtte onmiddellijk te komen tot het voeren van onderhandelingen met de Philips' ondernemingen. Deze wezen echter kortweg elke mogelijkheid daartoe af. De op 20 Januari 1930 te Amsterdam gehouden vergadering van den N.B.R. nam met 124 tegen 122 stemmen een motie van wantrouwen in het hoofdbestuur van den N.B.R. aan, waarop dit hoofdbestuur aftrad en Dr. F.L. Rutgers te Utrecht met de leiding van den N.B.R. werd belast. In overleg met dezen stippelde het bestuur van onzen Bond nu de lijnen voor een gemeenschappelijk optreden uit. De aandacht der Regeering richtte zich op het Radio-conflict, doordat mr. Van Rij, in opdracht der beide besturen, haar wees op de economische gevaren, die aan een scherp doorzetten waren verbonden.

Op 6 Februari noodigde Zijne Excellentie Minister Verschuur, Minister van Arbeid, handel en Nijverheid, ons en Dr. Rutgers uit tot de conferentietafel.

Voor onzen Bond gingen met algeheele, onbeperkte bevoegdheden, de heeren Crucq en mr. Van Rij. Voor de Philips' ondernemingen verschenen als onderhandelaars de heeren Mr. H.F. Van Walsum, J. Waterman en L. Hijmans.

Na langdurige, zware besprekingen, die hooge eischen aan de onderhandelaars stelden, en waarbij telkens botsingen bestonden, mocht het gelukken op 20 Februari te 's-Gravenhage de

bekende hoofdovereenkomst met Philips af te sluiten, die de basis voor den verderen arbeid zou vormen. Evenwel zou het nog tot 28 Juli duren, eer alle bijlagen dier overeenkomst waren uitgewerkt en geteekend.

De B.O.R.N. was toen strijdorgaan. Dank zij mede de kracht, die onze Bond ontwikkelde, mochten wij de gelijkberechtigtheid van onze bouwers met Philips bevechten. En de geheele licentie-regeling afhankelijk maken van eenige proceduren, waarin het optreden van Philips te dezer zake aan het Recht wordt getoetst. Een wapenstilstand alzoo, die, naar onze overtuiging, tot een spoedigen vrede zou leiden. Dat wij in deze verwachting werden bedrogen, is een der betreurenswaardige feiten, die wij moeten vermelden.

Wij meenden, dat de B.O.R.N. niet meer als strijdorgaan moest worden gezien, maar als een vereeniging van een en hetzelfde beoefenende lieden tot behartiging van gemeenschappelijke belangen. De afdelingen werden opgebouwd. Rotterdam trad aan de spits, zoowel wat ledental als ontplooiing van de ongekende activiteit betreft. De afdelingen Amsterdam, Den Haag, Gouda, Arnhem, Friesland en Utrecht namen de op hen rustende taak van het dragen der zorgen in enger kring op zich.

Onderwijl trad de heer Crucq als voorzitter en lid van het bestuur af.

De heer J.H. de Vries nam den voorsitterszetel in. De heeren Vermeulen en Tasseron bedankten eveneens. Het bestuur werd aangevuld met de heeren van der Klooster, Petersen en van der Dussen.

Op 26 April kwam een nauwere samenwerking met den N.B.R. tot stand. Betrekking habbende op drie punten :

1. een gemeenschappelijk secretariaat;
2. een gemeenschappelijk orgaan;
3. gemeenschappelijke deelname in de N.V. Investa, het kartel der vrije bouwers en handelaren, voor het dienen hunner economische belangen bestemd.

In het begin een samenwerking-in-den-dop, werden deze punten, na behoorlijke voorbereiding, in den vereischten vorm geregeld.

Mr. C. van Rij werd 2e secretaris, omdat de Besturen der beide Bonden hem, hun juridisch-adviseur, op grond van zijne verdiensten in den strijd tegen Philips, daarvoor den aangewezen man achtten.

De „Born”, sinds Januari door de N.V. „Ando” te Den Haag als het blad van onzen Bond uitgegeven, werd gemeenschappelijk orgaan. De diensten dier N.V. „Ando”, alsmede van hare Directeuren en van den Hoofdredacteur den heer Van Zuylen, mogen hier nog eens worden erkend.

Tenslotte is ook de N.V. Investa, in wier kapitaal de beiden Bonden ieder voor 7/20 deelnamen, terwijl de resteerende 3/10 ter beschikking van toekomstige obligatiehouders komen, nog dit jaar in werking getreden. En daarmee is reeds nu de kroon gezet op den arbeid van het Bestuur. Daarmede is een werk ondernomen, dat rijke vruchten voor den georganiseerden Radiohandel kan afwerpen.

Dan rest mij nog te vermelden de instelling van het Centraal Bureau voor den Radiohandel, waarvan de taak bestaat in een zuiverder trekken der grenzen van den bedrijfsmatigen Radio-bouw en Radio-handel en in het adviseeren van de Besturen daaromtrent.

Het aantal leden steeg voortdurend en heeft thans een aantal van 378 bereikt.

Den leden van den Raad van Advies betaamt het een woord van dank toe te brengen, voor den tijd, dien zij voor den Bond beschikbaar stelden. Zij zijn dikwijls opgeroepen : de Spoed-commissie slechts éénmaal.

Daar is in ons Bondsleven helaas ook te wijzen op een niet altijd goed begrijpen over en weer. Thans is de lucht gezuiverd. De fundamenten zijn in 1930 gelegd. Wij beginnen aan den bovenbouw. Moeilijkheden zullen wij ontmoeten, zeker. Maar tot nu toe zijn we ze te boven gekomen. „De schouders eronder – en de tanden op mekaar”, zoo zullen we, sterk door *eendracht*, ook in 1931 moeten staan. Dan zal het gelukken. Laten we dat elkaar beloven.

(schrijver onbekend, waarschijnlijk (voorzitter) J.H. de Vries)

This document has been freely distributed. The copyright has not been abandoned. Do not modify or excerpt it without my permission, but feel free to distribute it in its entirety.

Jacob A. de Raadt, Avondale, Arizona USA – 2005-06-10.